

Høringsinnspill – Meld. St. 16 (2024-2025) Industrien – konkurransekraft for en ny tid

Norsk Industri mener at industrimeldingen gir en god beskrivelse av den kompliserte virkeligheten norske industribedrifter står overfor. Vi ser nå økte geopolitiske spenninger og en svært usikker situasjon for global handel og globale markeder. Politisk utvikling både i Europa og andre regioner integrerer næringspolitikk, klimapolitikk, tiltak for konkurransekraft og strategier for økonomisk sikkerhet. Konkurranse om arbeidskraften vil øke fremover, og norsk industri har et stort behov for tilgang på kompetanse. Reduserte petroleumsinvesteringer fremover vil medføre endringer og omstilling.

Samtidig viser meldingen både bredden og omstillingsevnen i norsk industri. Industrien er avhengig av langsiktige, forutsigbare og konkurransedyktige rammebetingelser, og dette er nå viktigere enn noen gang. Med det riktige rammeverket kan norske industribedrifter fortsatt være en viktig bidragsyter til verdiskaping, innovasjon og være strategisk viktige både for Norge og Europa. Industrien er sentral for å opprettholde lokal sysselsetting og har store positive ringvirkninger for norsk næringsliv. Vi støtter Regjeringens tilnærming om de seks hovedprioriteringene i meldingen. Vi vil trekke frem noen hovedmomenter som er vesentlige for å sikre industriens konkurransekraft og videre vekst:

De siste månedene har det blitt svært tydelig hvor viktig **Norges samarbeid med EU** er. Vi er enige i at arbeid med markedsadgang og regelbasert handelssystem er en hovedprioritering for industripolitikken. Vi trenger også en aktiv oppfølging av ulike typer EU-regelverk som berører industrien. EU arbeider nå med en samlet ambisjon for konkurransekraft og næringsutvikling, og det er svært viktig at norske industribedrifter ikke havner på utsiden av regelverk, forsknings- og innovasjonssamarbeid og støtteordninger.

Det er positivt at meldingen legger vekt på **sikkerhet og beredskap**, og at det legges opp til økonomisk støtte til kapasitetsbygging i forsvarsindustrien. Økte handelshindringer og andre lands strategier for å sikre råvaretilgang gjør at norske industribedrifter må vurdere **verdikjederisiko** og markeder på nytt. Det er positivt at Regjeringen vil kartlegge norsk industris rolle i norske og alliertes strategiske og kritiske verdikjeder. Vi støtter også at Regjeringen ønsker å se nasjonal industri, inkludert legemiddelindustri, i en totalforsvarssammenheng. Blant annet maritim sektor er en viktig leverandør til forsvarsindustrien.

Vi støtter regjeringens arbeid med **forenkling** av regelverk for å unngå unødvendige byrder for næringslivet. Det er viktig at implementeringen av EUs Omnibus-regelverk ikke forsinkes i Norge. Effektivisering av tidsbruk ved søknadsbehandling av konsesjoner og tillatelser vil kunne bidra til at norske prosjekter er konkurransedyktige.

Tilgang på ren og rimelig kraft er en av hovedprioriteringene i meldingen og en bærebjelke i konkurransekraften i norsk industri. Med klimaomstilling, økt forbruk som følge av elektrifisering og omlegging av det europeiske kraftmarkedet, endrer kraftprisene seg. Det er positivt at Regjeringen arbeider for bedre krafttilgang ved energieffektivisering og raskere nettkonsesjoner, men arbeidet går i praksis altfor sakte. For å sikre konkurransedyktige kraftpriser fremover, er det avgjørende å få utløst ny kraftproduksjon og betydelige investeringer i overføringskapasitet, hvis ikke risikerer vi å ikke klare klimaomstillingen og at nye industrisatsinger blir skrinlagt. På tross av positive viljeserklæringer er det lite i utviklingen som tilsier at vi er på rett vei.

Klimaomstilling og avkarbonisering er et av de viktigste temaene for norsk industri i årene som kommer. Vi har en rekke sentrale virkemidler på plass i dag både for å realisere omstilling og forhindre karbonlekkasje, som EUs kvoteregime, CO₂-avgift, CO₂-kompensasjon og støtteordninger under blant annet Enova. Men når klimapolitikken over tid strammes til og CO₂-kostnadene kan bli svært mye høyere i EU og Norge enn andre steder, er det behov for et rammeverk og teknologi som legger til rette for store utslippsreduksjoner. Karbonfangst vil være viktig for å sikre at prosessindustrien blir klimanøytral. Virkemidlene må gjøre det mulig for bedriftene å gjennomføre prosjektene, og bidra til at det er transport og lager av CO₂ tilgjengelig for små og store utslipp i Norge. Norsk Industri forventer at regjeringen legger frem konkrete forslag til tiltak og støtteprogram for dette, i tråd med Stortingets vedtak.

Meldingen fremhever **kompetanse** som en avgjørende faktor for å sikre en høyproduktiv og konkurransedyktig industri, og det er bra at regjeringen satser på tiltak som kan bidra til både innovasjon og

omstilling. Norske industribedrifter er sterke på **forskning og innovasjon** innenfor en rekke sektorer. Industrien trenger gode nasjonale ordninger for næringsrettet forskning og utvikling for ulike nivåer av teknologimodning, fra anvendt forskning til innovasjon, oppskalering og testing. SkatteFUNN og Innovasjonsprosjekter i næringslivet (IPN) er ordninger som er velfungerende og viktige, og IPN må sikres nok midler for å dekke næringslivets behov og etterspørsel. Fremover bør forskningspolitikken også i større grad understøtte næringspolitiske ambisjoner og at Norge deltar i europeiske forsknings- og innovasjonsprogrammer. Norsk Industri vil også understreke at rammevilkårene for etter- og videreutdanning er avgjørende for å øke kompetansen. Oppfølging av pilotprosjektet knyttet til EVU fra frontfaget 2024 er derfor sentralt.

Meldingen trekker også frem **målrettet eksportarbeid** mot viktige markeder. I det videre arbeidet er det sentralt at virkemidlene er tilstrekkelige for å oppfylle ambisjonene, og at industriens behov i større grad vektlegges i tiltakene.

Det er viktig for industrien at myndighetene har **en langsiktig og næringsvennlig skattepolitikk**. Økt beskatning av norske private eiere som bor i Norge har forsterket ubalansen mot utenlandske og offentlig eide virksomheter som har vesentlig lavere kapitalkostnader. Norsk Industri mener at norske private eiere ikke må skattlegges annerledes enn utenlandske eiere av norske bedrifter. Formueskatten på arbeidende kapital må derfor fjernes.

Draghi-rapporten viser at Europa må akselerere den digitale omstillingen for å øke innovasjon og produktivitet. For industrien betyr dette høyere robotiseringsgrad og raskere implementering av muliggjørende teknologi som AI og additiv tilvirkning. Norske avskrivningsregler er konservative sammenlignet med våre viktigste konkurrentland, og dette kan gjøre at selskaper med virksomhet i flere land nedprioriterer investeringer i digitalisering av norske bedrifter siden de blir mindre lønnsomme her. Sverige har 30% avskrivningssats for investeringer i maskiner i industrien, mens den i Norge er 20%. Det bør derfor vurderes om og hvordan **økte avskrivningssatser for maskiner** kan bidra til økte investeringer i den digitale omstillingen industrien i Norge.

I arbeidet med å oppskalere markeder for lavkarbonprodukter kan **offentlige anskaffelser** i større grad tas i bruks om et virkemiddel. Miljøvektingen på 30% kan innrettes slik at det dekker både utslippsreduksjoner og karbonfotavtrykk i innkjøp, for eksempel ved et todelt krav.

Norsk Industri er fornøyd med oppfølgingen av anbefalingen i Grønt Industriløft 2.0 om å løfte **vareproduserende industri** som et prioritert område. Vareproduserende industri leverer avanserte produkter og utstyr til mange markeder og industrisektorer og utgjør en bunnplanke for konkurransekraft i industrien. Norsk Industri vil følge opp arbeidet med nasjonal strategi for industriell vareproduksjon.

Med vennlig hilsen
Norsk Industri